Total Pages : 4

K-451

Shastri (Part-III) Examination, 2022

अनिवार्य संस्कृत काव्ये

[तृतीय प्रश्नपत्रम]

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 75

Minimum Passing Marks : 25

निर्देशः सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। व्याख्यात्मको प्रश्नाः।

(प्रथमो भागः)

1. अधोलिखितेषु श्लोकेषु श्लोकत्रय सप्रसङ्ग व्याख्या कार्या - [20]

(क) कालिन्द्याः पुलिनेषु केलिकुपितमुत्सृत्य रासे रसं
गच्छन्तीमनुगच्छतोऽश्रुकलुषां कंसद्विषो राधिकाम्।।
तत्पादप्रतिमानिवेशितपदस्योद्भूतरोमोद्गते-
रक्षुण्णोऽनुनयः प्रसन्नदयितादृष्टस्य पुष्णातु वः।।

(ख) लाक्षागृहानलविषान्नसभाप्रवेशैः

प्राणेषु वित्तनिचयेषु च न प्रहृत्य।

आकृष्यपाण्डववधूपरिधानकेशान्

स्वस्था भवन्ति मयि जीवति धार्तराष्ट्राः।।

(ग) प्रालेयमिश्रकरालकौशैः

पुष्पैः समं निपतितारजनीप्रबुद्धैः।

अर्काशुभिभमुकुलोदरसान्द्रगन्ध

संसूचितानिकमलान्यलयः पतन्ति।।

(घ) सत्यं न मे विभवनाशकृतास्तिचिन्ता

भाग्यक्रमेण हि धनानि भवन्ति यान्ति।।

एतत्तु मां दहति नष्ट धनाश्रयस्य

यत्सौ हृदादपि जनाः शिथिली भवन्ति।।

(ङ) सुखं हि दुःखान्यनुभूय शोभते

घनान्धकारेष्विव दीपदर्शनम्।

सुखात् तु यो याति नरो दरिद्रतां

धृतः शरीरे मृतः स जीवति।।

(द्वितीयो भागः)

(समीक्षात्मको प्रश्नाः)

2. मृच्छकटिकस्य नामकरणमुचितमनुचितं इति विविच्यताम्। [15]

अथवा

"वेणीसंहारस्य नायकः कः" इति सुयुक्तिं प्रतिपाद्यताम्।

(तृतीयो भागः)

(चरित्रचित्रणात्मको प्रश्नाः)

3. वसन्तसेनायाः चरित्र चित्रणं प्रस्तूयताम्। [15]

अथवा

वेणीसंहार नाटकस्य प्रथमाङ्कस्य कथासारं प्रस्तूयताम्।

(चतुर्थो भागः)

(लघूत्तरीयाः प्रश्नाः)

4. (क) मृच्छकटिकं नाटकं वा प्रकरण? [10×2=20]

(ख) मृच्छकटिकस्य प्रणेता नाम कि?

(ग) सूत्रधार कः?

(घ) प्रकरणस्य नायकः कः?

(ङ) वर्धमानकः क?

(च) वेणीसंहार नाटकस्य कथा महाभारते कुत्र?

(छ) वेणीसंहार नाटके प्रधान रस क?

(ज) वेणीसंहार नाटके नायकः कः?

(झ) बुद्धिमतिका का?

(ञ) वेणीसंहारे कति अङ्काः सन्ति?

(पञ्चमो भागः)

(टिप्पणीः व्याख्यात्मको प्रश्नाः)

5. अधोलिखितेषु रूपकेषु रूपकत्रय टिप्पणीः लिखत - [5]

(क) प्रस्तावना

(ख) विष्कम्भकः

(ग) आकाशभाषितः

(घ) प्रवेषकः

(ङ) नान्दी

----x----